

УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ АВИО-КАСКО НА ВОЗДУХОПЛОВИ

ДЕФИНИЦИИ И ТЕРМИНИ

Во овие услови дефинициите и термините значат:

ВОЗДУХОПЛОВ – труп на воздухопловниот објект од тип авион, хидроавион, хеликоптер, едрилица итн., наведени во полисата за осигурување, заедно со моторите, стандардните инструменти и опремата.

ЛЕТАЊЕ или ЛЕТ – период на време што почнува од моментот кога воздухопловот почнува да рула заради полетување, односно од моментот кога ќе се обиде да полета, и трае додека воздухопловот да слета и по допирот со земјата или водата, а завршува со рулање, односно лизгање по вода

РУЛАЊЕ – сите движења на воздухопловот на земја извршени со сопствен мотор, со замавтување на движења или со влечење, кај хидроавионите под рулање се подразбира положба што не е дефинирана како лет или усидрување.

УСИДРУВАЊЕ – период на време додека хидроавионот се наоѓа во пловна состојба, усидрен или приврзан, вклучително и извлекувањето од вода.

НА ЗЕМЈА – период на време кога воздухопловот не лета или не рула. Не се однесува на хидроавиони во пловна состојба.

ДОГОВАРАЧ НА ОСИГУРУВАЊЕ – лице кое со осигурувачот склучува договор за осигурување.

ОСИГУРЕНИК -лице чиј имот и/или имотен интерес е осигурен. Договарач и осигуреник може да е исто лице, а договарачот осигурува за туѓа сметка.

ПОЛИСА – документ што го издава осигурувачот кон осигуреникот.

ПРЕМИЈА – износ што договарачот/осигуреникот го плаќа на осигурувачот.

ОСИГУРЕН НАСТАН – настан што има како последица реализирање на оштетно побарување.

ОСИГУРИТЕЛНО ПОКРИТИЕ

Член 1

Предмет на осигурување, поред овие Услови, се воздухопловите што осигуреникот како сопственик или корисник ги осигурува со осигурително покритие „Против сите ризици“ за штети и оштетување што ќе настанат на осигурениот воздухоплов, поради непредвидени настани за време на летање, рулање, мирување на земја или усидрување, а за периодот на договореното осигурително покритие, со полисата за осигурување, но максимум до осигурената вредност.

Со овие Услови се покриени и штетите што ќе настанат како последица на небрежност на запovedникот, пилотот и членовите на посадата, како и трошоците што биле оправдано направени за спасување и за превоз на осигурениот воздухоплов до местото на поправка, освен исклучувањата и ограничувањата што се подолу наведени, но најмногу до висина на сумата на осигурување.

Осигурувачот покрива штети и тогаш кога пилот што е туѓ државјанин нема потребна дозвола од Дирекцијата за цивилна воздушна пловидба, ако има важечка дозвола за летање на типот на воздухоплов за која станува збор, издадена во согласност со законските прописи во некоја друга држава.

Горното покритие е условено ако инструктор по летање пред самостојниот лет направи пробно летање и проверки на знаењето на странскиот државјанин пилот.

Пробните летови мора да бидат впишани во книгата на летања.

ОГРАНИЧУВАЊА НА ОСИГУРИТЕЛНОТО ПОКРИТИЕ

Член 2

Осигурувачот нема обврска да ги надомести штетите поради:

- 1) Изведување акробатски летови, учествување на натпревари и други летови, што претставуваат специјален ризик, освен ако тоа не е посебно договорено и наведено во полисата за осигурување.
- 2) Изведување пробни летови на прототипови, поправени или реконструирани воздухоплови (со што се менуваат нивните својства).

- 3) Употреба на терен што не е одобрен од страна на надлежни органи за слетување или полетување, освен ако до негова употреба е дојдено поради дејство на виша сила или нужна потреба од таквото слетување, со добиена дозвола, одобрение за слетување од контролата на летање.
- 4) Сместување на поголем број патници или поголема количина стока над максимално дозволеното оптоварување на воздухопловот, од 16 или повеќе патнички седишта.
- 5) Авиотретирање на приватни и стопански површини, (штети и трошоци како последица на хемиски ризик при употреба на воздухопловот за авиотретирање на земјоделски и шумски површини).
- 6) Отштетни барања што се исклучени со клаузулата за војна, вооружен разбојнички напад и други опасности (авио) по клаузула AVN 48 B.

Точките од 1 до 6 се исклучени од осигурување, но со доплаток на премија и посебно договарање и внесување во полисата може да се вклучат во осигурување.

ИСКЛУЧУВАЊА ОД ОСИГУРУВАЊЕ

Член 3

Осигурувачот не ги надоместува штетите, ако осигуреникот ги прекршува овие Услови, важечките закони и други прописи во земјата, а за меѓународен транспорт за воздухоплови што се реосигуруваат се применуваат условите и клаузулите од странскиот реосигурувач и меѓународните конвенции и прописи; како и

- 1) **Ризик од радиоактивна контаминација** - во согласност со клаузулата за исклучување од ризик радиоактивна контаминација-Авио клаузула AVN 38A
- 2) **Ризик од експлозивни или нуклеарни средства** - во согласност со о клаузулата за исклучување експлозивни нуклеарни средства NMA 1623
- 3) **Механички дефект:** штета или оштетување на кој било дел на авионот, како последица на трошење, кинење, расипување, кршење, дефекти, грешки или каков било друг вид латентен (скриен) дефект на дел од авионот на кој е утврдено таквиот вид на оштетување, но не и резултантни штети што се последица на таквото оштетување. Секој мотор на авионот со вклучени помошни делови за негово работење како мотор се смета како негов поединечен дел.
- 4) **Дефект на мотор:**
 - а) секое кршење, дефект или неуспешно полетување на воздухопловот или консеквентни последици во системот за полетување, кој се состои од моторот или помошниот забрзувач (стартер на воздухопловот), освен за оние делови што можат да се одвојат и и да се загубат од воздухопловот како резултат на механичко кршење или дефект или неполетување;
 - б) секое оштетување предизвикано од или што се должи на внесување камења, чакал, мраз, песок и кој било друг корозивен абразивен материјал или која било друга супстанција што прогресивно го зголемува оштетувањето на моторот. Ова се смета како трошење, кршење или дефект.
Ако ваквото навлегување предизвикало ненадејно оштетување и настанал мал инцидент за кој е потребна брза поправка на моторот во сервис, или ако е тоа непрактично, со враќање на осигуреникот на домашна територија, ваквите штети се покриени со осигурување;
 - в) загуба или оштетување на мотор или мотори, освен ако ваквата штета е надворешна и е предизвикана од ненадејно и неочекувано работење на моторот/ите со цел да се избегне некое физичко оштетување на имот и/или телесна повреда на лица
- 5) **Индиректни штети** - со овие Услови не се покриени никакви индиректни штети како што се загубена заработувачка или екстра трошоци (на пр. земање под рента на друг авион или резервни делови) што произлегуваат од негодата на авионот кој има покритие со овие услови.
Со овие Услови не се покриени резултантни штети на трупот на воздухопловот или на останатите делови на авионот од нефункционирање, поради грешка на производителот или неодржување или ненавремено сервисирање, од страна на осигуреникот, освен ако за тоа осигуреникот достави пропишана потврда за извршено навремено сервисирање или потврда од производителот или овластен сервис за нефункционирањето односно неисправност или грешка на воздухопловот, што е основ за регрес кон производителот.
- 6) Заплена на воздухопловот на туѓа територија, надвор од Република С. Македонија
- 7) Затајување, како резултат на терористички акт или друго намерно дејствување на корисникот на воздухопловот,
- 8) Ако авионот се продаде или даде на користење на друг, ова осигурување престанува да важи.
Осигуреникот има обврска писмено да го извести осигурувачот во рок од 15 дена од денот на продажбата или изнајмувањето на воздухопловот.

ТЕРИТОРИЈАЛНИ ОГРАНИЧУВАЊА

Член 4

Осигурувањето по овие Услови важи на територијата на Република Северна Македонија. Ако поинаку е договорено осигурени се и летови на редовни линии, како и за вонредни летови што осигуреникот ги извршува во нормални услови и околности на територијата на Европа или светот.

ОБВРСКИ НА ОСИГУРЕНИКОТ

Член 5

Осигуреникот е должен:

1. При склучување на договорот за осигурување да ги пријави сите околности што можат да влијаат врз оценка на ризикот;
2. За времетраење на осигурувањето без согласност на осигурувачот да не презема никакви работи што ќе го зголемат ризикот и истите да не ги дозволува и на трети лица;
3. Да ги води за осигурениот воздухоплов сите пропишани документи на начин предвиден од надлежните воздухопловни органи и на барање на осигурувачот да ги стави на увид;
4. Редовно да го одржува, сервисира и да ги презема сите потребни мерки со цел да ја зачува вредноста и сигурноста на осигурениот воздухоплов, во спротивно осигурувачот нема обврска за надомест на штета;
5. Редовно да ги извршува и да ги почитува сите наредби и препораки за авионавигација и дозволи за способност за летање издадени од страна на меродавните власти и да се грижи да ги извршуваат и вработените на осигуреникот и лицата за кои тој е одговорен;
6. Авионот да биде способен за летање на почетокот на секој лет;
7. Секоја загуба или штета веднаш да ја пријави на осигурувачот и во согласност со осигурувачот да ги превземе сите мерки со цел да се намали штетата.
Осигуреникот лично или негов претставник има обврска веднаш да ја пријави штетата на осигурувачот телефонски, телеграфски, на телефакс или со препорачано писмо, со наведување на сите потребни податоци (место, каде е оштетен воздухопловот, оштетување, причина за настанување на штетата).
Осигуреникот е должен по настанување на штетата да ги превземе сите потребни мерки за намалување на штетата.
8. Штетниот настан осигуреникот е должен исто така да го пријави кај надлежните воздухопловни органи, и други надлежни истражни органи, а во случај на кражба, провална кражба или ситна кражба, настанот веднаш да го пријави на полицијата;
9. Ако е поднесено отштетно барање или е заведен судски спор против осигуреникот, осигуреникот веднаш да го известат осигурувачот за секое барање, најавување, судска покана или друга постапка, што ја примал тој или неговите застапници;
10. Осигуреникот да соработува со осигурувачот и на негово барање да помогне во ликвидирање на штетата и во текот на водењето спорови, да присуствува на судските спорови и да помага за обезбедување и давање докази и присуство на сведоци;
11. Осигуреникот да даде и други информации и помош што ќе ја побара осигурувачот. Осигуреникот не смее да дава никакво признавање, ветување или да плаќа отштета без писмена согласност на осигурувачот;
12. Ако осигуреникот постапи спротивно на одредбите предвидени во овој член, обврската на осигурувачот се намалува сразмерно на штетата што придонела за зголемувањето на реалната штета настаната на денот на штетениот настан, како и евентуално за каматите или зголемени трошоци за осигурувачот.

СУМА НА ОСИГУРУВАЊЕ

Член 6

Вредност на осигурениот воздухоплов е набавната цена на нов воздухоплов, пазарна цена или договорена цена што нема да ја надминува новонабавната цена на воздухопловот.

Договорената вредност се утврдува со полисата за осигурување и претставува сума на осигурување и максимална обврска на осигурувачот во случај на штета.

Секоја тековна промена на вредноста на осигурениот воздухоплов посебно се договара и се применува за идниот период.

УТВРДУВАЊЕ И ИСПЛАТА НА ШТЕТА

Член 7

За утврдување на штетата на воздухопловот покриена со осигурување се формира Комисија со членови на осигурувачот, осигуреникот и стручни лица, а за авионезгоди и присуство на надлежни државни органи.

Во зависност од оштетувањето и висината на штетата, комисијата со записник констатира дали се работи за потполна или делумна штета на воздухопловот.

1. **Тотална штета:**

Во случај на тотална штета, осигурувачот на осигуреникот ќе му ја исплати договорената вредност на воздухопловот утврдена со полисата, намалена за вредноста на остатоците, без или со франшиза доколку е договорена, како и намалена за амортизацијата доколку за сума на осигурување не е ставена пазарната вредност на воздухопловот.

За тотална штета се смета и ако воздухопловот е загубен и нема никакво известување за него во рок од 60 дена од денот на неговото полетување.

Тотална штета може да се прогласи во случај и во согласност со осигуреникот ако оштетувањето, трошоците за спасување и транспортот до местото на поправка и враќање изнесуваат над 80% од осигурената вредност, со примена на договорената франшиза.

2. **Делумни штети:**

Осигуреникот има обврска за поправка на делумни штети осигурени со овие услови, да обезбеди најмалку две понуди што ќе му ги достави на осигурувачот во најкраток рок од денот на пријавувањето на штетниот настан.

Поправката на воздухопловот може да започне, ако осигуреникот добие согласност од осигурувачот.

Конечната пресметка на трошоците за поправка не може да биде поголема од 10% од конечно утврдената штета.

Делумни штети се исплаќаат со одбиток на франшизата, која е наведена во полисата за осигурување. Франшизата се одбива при ликвидација на секоја штета.

3. Ако по настанување на штетен настан се констатира дека договорената осигурена сума е еднаква или поголема од вредноста на осигурениот воздухоплов, осигурувачот мора да ја плати штетата до висина на вистинската вредност на осигурениот воздухоплов како и трошоците направени во разумен обид со цел да се отстрани непосредната опасност за настанување на осигуран случај или да се намалат нејзините штетни последици, но максимум до осигурената сума. Ако осигурената сума е помала од вредноста на осигурениот воздухоплов, се признава оштета во сразмерен однос меѓу осигурената вредност и стварната вредност на осигурениот воздухоплов.

Ако осигурената сума е помала од вредноста на осигурениот воздухоплов, се признава оштета во сразмерен однос меѓу осигурената вредност и стварната вредност на осигурениот воздухоплов.

4. За остварување на правото на надомест на штета осигуреникот со отштетното барање треба да приложи:

4.1. За тотални штети што се ликвидираат врз основа на точка 1 од овој член:

- а) отштетно барање;
- б) комисиски извештај за причина на штетата;
- в) записник од контролор за градба на воздухоплови;
- г) изјава од пилотот;
- д) фактура за новонабавен авион;
- ѓ) фактура за трошоци на поправката, спасување, проценка и ликвидација
- ж) други докази што ќе ги побара осигурувачот.

4.2. За делумни штети што се ликвидираат врз основа на точка 2 од овој член:

- а) отштетно барање;
- б) комисиски извештај за причина на несреќата;
- в) записник од контролор за градба на воздухоплови;
- г) изјава од пилотот;
- д) понуди;
- ѓ) фактури

5. Осигурувачот е должен да ги исплати штетите покриени со осигурување во рок од 15 дена од комплетирање на штетата. Осигурувачот може на барање на осигуреникот да му исплати 60% аконтација од проценетата и осигурената штета.

ПЛАЌАЊЕ НА ПРЕМИЈА

Член 8

Премијата се плаќа однапред за цела година во рок од 15 дена од издавање на фактурата ако не е договорено поинаку, т.е. за периодот на осигурувањето ако осигурувањето е склучено на помалку од една година.

За пократок рок од една година, за првиот месец се пресметува 20% од годишната премија, а за наредните месеци по 10%.

Ако осигуреникот не ја плаќа премијата во договорениот рок, по истекот на 15 дена, се прекинува осигурувањето, ако не е договорено поинаку.

ТРАЕЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 9

Осигурувањето на одредено време, започнува во 0:00 часот на денот што во полисата е утврден како почеток на осигурувањето и трае до 24:00 часот на денот што е утврден во полисата како истек на осигурувањето.

При осигурување на поодделни летови или прелети, осигурувањето започнува во моментот кога воздухопловот ќе почне со рулање заради полетување, односно од моментот на обидот за полетување и трае до завршување на летот со рулање до допирање со земја или вода во определено место.

ФРАНШИЗА

Член 10

Осигуреникот учествува од 5 до 10% во секоја штета од осигурената вредност на воздухопловот, ако не е договорено поинаку.

Франшизата задолжително се утврдува во полисата за осигурување.

РЕГРЕСНА ПОСТАПКА

Член 11

По исплатување на отштета по ова осигурување осигуреникот, на осигурувачот му ги пренесува со цесија сите права што тој ги има кон трети лица одговорни за настанатата штета и тоа до висина на исплатената отштета.

Осигуреникот е должен да ги преземе сите можни мерки, да ги сочува своите права спрема трети лица одговорни за сторената штета, да ги обезбеди на соодветен начин и писмено да му ги пренесе на осигурувачот на негово барање, како и да му даде помош во нивното остварување.

Ако поради пропуст на осигуреникот се изгуби делумно или целосно регресното право, осигурувачот има право при исплата на отштета да ја намали отштетата во висина на изгубеното регресно право.

ОТКАЖУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

Член 12

Осигурувањето може да се откаже во секое време по писмено барање на осигуреникот или на осигурувачот во рок од 30 дена од денот на доставувањето на писмениот отказ.

Во случај на откажување на осигурувањето, осигурувачот ќе ја задржи и ќе ја наплати премијата или доспеаната премија во целост (пресметаната про рата).

Во случај да настане осигурен ризик, премијата за осигурување доспева за наплата веднаш во целост.

ПРЕОДНИ ОДРЕДБИ

Член 13

За сите осигурувања на воздухоплови, што се пренесуваат во реосигурување, ќе се применуваат оригиналните услови и клаузули за осигурување на авиокаско, авиокаско војна, авиокаско резервни делови, авиокаско франшиза, добиени од странскиот реосигурувач.

Осигурувачот има обврска на осигуреникот да му ги приложи условите и клаузулите од странскиот реосигурувач со полисата и да го извести за сите промени.

ПОСТАПКА ПРИ ПРИГОВОРИ

Член 14

Во случај кога осигуреникот е незадоволен од одлуката на Осигурувачот, осигуреникот има право на приговор до Второстепената комисија за приговори, која е должна во рок од 30 дена да одговори по приговорот.

ПОСТАПКА ПО ЖАЛБА

Член 15

Договорувачот, односно осигуреникот во однос на работењето на Друштвото има право на жалба до Агенцијата за супервизија на осигурување како надлежен орган за супервизија на друштвата за осигурување.

НАДЛЕЖНОСТ НА СУДОТ

Член 16

За евентуален спор по ова осигурување, ќе биде надлежен судот во седиштето на осигурувачот, ако со полисата за осигурување поинаку не е договорено.

ВАЖНОСТ НА ОПШТИТЕ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ИМОТ

Член 17

Доколку не се во спротивност со овие Услови, на осигурувањата склучени според овие Услови се применуваат и Општите услови за осигурување на имот.

Број 02 - 6154/7
Датум: 27.06.2024

Претседател на Управен одбор
Бошко Андов

Овие Услови ги донесе Управниот Одбор на Друштвото на 559-та седница одржана на 27.06.2024 година со одлука бр.02-6154/7, со примена од 27.06.2024 година.

Лектор Кристина Дукоска